

Izhaja vsaki dan

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.
Posamežne številke se prodajojo po 3 avč (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, Št. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd. Cene oglašev se računajo po vrstah (široke 23 mm, visoke 2½ mm); za trgovinske in obrtne oglašev po 20 stot.; za osmrtnice, zahvale, poslanice, oglašev denarnih zavodov po 50 stot. Mais označila po 3 stot. beseda, najmanj pa po 40 stot. — Oglašev sprejema inseratni oddelek uprave Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Internacionalizem nemške socijalne demokracije v Avstriji.

Ni ga bilo shoda slovenskih socijalnih demokratov, na katerem ne bi bili govorniki grmeli proti »narodnjakom«, očitajo jih najgrši narodni šovinizem in nestručnost. Kukor jeck za vse socijalne in politične bolerni so proglašali idejo internacionalizma in so želi v svoji strasti tako daleč, da so na nekem shodu izjavili, da dajejo prednost ne slabšim laškim žolam pred slovensko žolo, ako jo ima voditi družba sv. Cirila in Metodija.

Mi smo povdorjali mnogo, da je evetka internacionalna ideja vzrasla na njivah nemške socijalne demokracije, ki se je poslužuje le v svrbo, da ž njo privablja pod svoje okrilje nerazoddane slovanske delavske masse, mej tem, ko se nemško židovski sodrugi-voditelji, izlasti v Avstriji, v nemškonačionalnem fanatizmu niti za las ne razlikujejo od zloglasnih Wolfsov, Schönererjev in compagin — mon belli.

Danes smo v prijetnem položaju, da te svoje trditve podkrepimo z dogodkom, ki bolje ilustrira mišljenje nemških sodrugov, segto sto knjig.

Zasno je, da se je na zadnjih občinskih volitvah v Brnu nemška socijalno-demokratična stranka zvezala z nemško liberalno stranko (torej s predstavitevijo nemških kapitalistov in tovarnarjev) proti češki socijalno-demokratični in češko narodni, brez dvoma bolj demokratični stranki, nego je nemški kapitalistični stranki. In sicer so se združili nemški socijalni demokrati z nemškimi kapitalisti le v svrbo, da ne pride noben Čeh v občinski zastop branšai. Za takrat je zastop nemških socijalnih demokratov izval splošno začudevanje. No, ta psevdo-demokratična stranka je šla te dni v svojem nemškem fanatismu še en korak dalje.

Kakor čitamo v čeških listih, se je vrnil v Brnu shod nemških socijalnih demokratov v gledališču »Varieté«, ki se ga je udeležil tudi socijalno-demokratični državni poslanec Hybeš, rodom Čeh, ki je kdar več, in ne bi tam, kjer bi se umaknil, menda misil, da je nemškim sodrugom ideja prišla do veljave nikdar več!

Gospod dr. Tresić naj le izvoli poskusiti in naj izvove javno sodbo o njegovih namenih! Nikar naj nam ne prihaja z izgovorom, da je dolžan odgovora le svojim dalmatinskim rojakom. Za veik del teritorija smo v boju z Italijani in Slovenci in istreški Hrvatje. Kdor hoče propagirati idejo sporazumlenja z Italijani in sko hoče svoja prizadevanja postaviti na soliden fundament, ta mora računati s primorskim Slovencem in Hrvatom. Do resničnosti in trajne sprave z Italijani more priti le tedaj, ko smo tudi mi pritrtili stipulacijam pogodbe. Vsake obvezne nasproti Italijanom biez nas ali preko nas posmenjo izdajstvo na Slovanstvo Primorja! A naravnost vnebovpijoče bi bilo, ako bi hoteli kdo izraško in istreško Slovanstvo določati

kar so v izvestnih kriegih za se zakuhali na Nemškem in na Dunaju. »Eines schickt sich nicht für Alles.«

Slovenki delaveci pa naj le odločeno in pogumno zastopajo svoje stanovske interese, eventuelno tudi v družbi s tuje rodnimi delaveci — in v teh stanovskih bojih jih bomo kakor pravi demokratije tudi mi odločno podpirali —, ali ob narodnih vprašanjih naj se zavedajo, da so Slovenci, da jim je najbližji v vsem osiru vendar le brat po krvi in po jeniku! Slovenki delaveci naj se čuti kakor del svojega naroda in narod ga bo tudi smatral kakor takega; tuje rodeci pa bodo z njim postopali, kakor so postopali s sodrugom Hybešem, tudi če bo prisegal na »internacionalne« program!

Dr. A. Tresić Pavitić pred svojimi volilci.

VI.

Mi bi stavili gospodu dr. Tresiću jako primeren predlog, po katerem bi se mogel on zanesljivo sam prepričati o položaju in razpoložju.

Sklidec naj — in mi mu obljubljame, da mu pojedemo pri tem na roko — velik javen shod, kateremu naj stavi na dnevní red svojo taktično idejo. Razloži naj ljudstvu svoje namene in pojassi naj, kako misli urešniti iste, osiroma priti do sporazumlenja z Italijani. In potem naj posove ljudstvo, da se izjaví o njegovih namenih in načrtih!

Ne, ne, tega niti ne bi trebalo. G. dr. Tresić bodi uverjen, da bi dobil že poprej, brez izreenega poziva, odgovor v vabarju nevolje, ki bi mu ostal v spominu vse žive dni. In ne le gospodu dr. Tresiću, ampak tako bi se zgodilo vsakomur, ki bi hotel pred našim občinstvom priporočati njegovo taktično idejo. Naša mass, dozorela v neprestanih trdih bojih, in poznavajoča predobro svojega avražnika, ki se ima boriti žejim na tem osembru, je uverjena, da ne bi tega, kar bi tudi socijalno-demokratični državni poslanec Hybeš, rodom Čeh, ki je kdar več, in ne bi tam, kjer bi se umaknil, menda misil, da je nemškim sodrugom ideja prišla do veljave nikdar več!

Gospod dr. Tresić naj le izvoli poskusiti in naj izvove javno sodbo o njegovih namenih! Nikar naj nam ne prihaja z izgovorom, da je dolžan odgovora le svojim dalmatinskim rojakom. Za veik del teritorija smo v boju z Italijani in Slovenci in istreški Hrvatje. Kdor hoče propagirati idejo sporazumlenja z Italijani in sko hoče svoja prizadevanja postaviti na soliden fundament, ta mora računati s primorskim Slovencem in Hrvatom. Do resničnosti in trajne sprave z Italijani more priti le tedaj, ko smo tudi mi pritrtili stipulacijam pogodbe. Vsake obvezne nasproti Italijanom biez nas ali preko nas posmenjo izdajstvo na Slovanstvo Primorja! A naravnost vnebovpijoče bi bilo, ako bi hoteli kdo izraško in istreško Slovanstvo določati

kakor kak kompenzacijski objekt za druge »politične ideale«, a bi o tem tako daleč tiral bresobrsiranost, da bi niti ne vpršali kompetentnih činiteljev v Primorju za njihovo menone!

Če bi kdaj prišlo do resnih pogajanj in do sklepanja trajne sprave z Italijani, potem bi bile izključene kake take taktične potere ali finece, ki se jih more in često tudi mora potajevati. Ko gre za programatične cilje, si moramo biti na jasnen: kaj zahtevamo in kaj mislimo dovoliti. In na jasnen moramo biti vel, ki smo interesirani. Posebno pa je to zahteva bratake lojalnosti, da se vpraša za menone njih, odkaterih se misli zahvatiti, da naj kar žrtvujejo. A če so ti menone, da ne morejo doprinesti take žrtve, potem naj spoštujejo njihovo voljo, kjer je res — brat!

In mi primorski Hrvati in Slovenci v resnici ne moremo doprinesti take žrtve na oltar sprave z Italijani, kakor zahteva od nas dr. Tresić. Če gospod doktor ne veruje nam, naj le izvoli storiti, kar smo mu nasvetovali: stopi naj osebno pred našo javnost! To jedno pa nam sme verovati dr. Tresić: če bi se kdo od našincev držal braniti javno njegove ideje in namere, bi ga naše ljudstvo — tudi če bi bil dotlej najpopularnejši človek — neusmiljeno kamenjalo ter bi ga s sveto jeso pognalo in javnosti!

Parlementariziranje ministerstva Gautschovega

ostane za sedaj le — srna žilja gospod Gautschu. Ali je začela res temnoti zverda sreča g. ministarskega predsednika?! Doslej mu je svestno sijala na vseh njegovih potih in česar se je lotil, vse mu je šlo gladko kakor po loju. Zadnje dni pa je ponesrečil kar dvakrat zaporedoma in sicer z zelo važnima akcijama. Skupine gospodske zbornice so enoglasno odklonile njegov načrt za reformo te zbornice. A sedaj je njegova akcija za parlamentariziranje ministerstva padla v vodo. Slike ob tej akciji so se menjavale kakor v kalejdoskopu: danes so bile nadaljnjebolje, jutri pa postala ves prizadevanja breznadna; danes se je glasilo, da dr. Pacák in dr. Derschata nikakor nista voljna vstopiti v ministerstvo, jutri pa, da je nujno imenovanje ministromu gotovo stvar itd.

Nu, dr. Kramář je prišel na Dunaj; se stali so se na dolgo posvetovanje dr. Pacák, dr. Stranski in dr. Kramář; potem se je sešla parlamentarična komisija češkega kluba — in konec je bil leni igri. Parlamentarična komisija češkega kluba se je izrekla proti temu, da bi dr. Pacák vstopil v ministerstvo. S tem je bila vsa Gautschova akcija pokopana. Komunistike parlamentarčne komisije češkega kluba navaja dva vraka za svoj sklep: neprisnjeni položaj na nemški strani in težave in zaprake, ki se stavljajo na pot volilni reformi.

Nemški listi pa trde, da se je vsa akcija razbila radi vprašanja češke univerze na Moravskem. Čehi da so zahtevali, da se tudi ustanovitev tega vsečišča zagotovi pred vstopom dr. Pacáka v ministerstvo. Nemci pa da so odklonili to zahtevo in so zahtevali od svoje strani, naj se dogovor sklene le

je strogo bogomilako verovanje vsniklo na ravnotez iz Hrvajnega sreca, ali pa mu je bosanska vera služna samo za to, da pristopi čim več ljudi na njegovo stran, kar se tudi res zgodilo in je bilo Hrvajno in moč h pokrajjsah bolj slavljeno negoli ime samega kralja. Sedaj pa je zagonetni človek prekrščnih rok, ponizno in eksanostal pred knjigo in je motil uro in še več, ne brigajo se za ves ostali svet. Odši sta mu sledili le posvebenim vrestam, a duša sa mu je potapljal milo v duhu pobožnosti svete knjige. Kakove so bile njegove prošnje? Velike vsakako, ker je bila velka tudi njegova pobožnost. Cesa je prosil gospoda Boga? To je vedel samo on in pa gospod Bog. Morda za svojo vero, morda za domino vino, morda za bodočega kralja, morda tudi za se. Že je bil vojvoda preobrnil mnogo pergamenkih listov, ko so zaškrpala vrata in te je v sobo prikral človek, oblečen v črno, tibko skoro neoprež, kakor kakov dub. Bil je to benečanski gospod Badoer, ki ga je bila republika poslala v Sutjesko, da vidi, kaj se godi, da prepreči, kar bi bilo škodljivo posvetna gospoda. Za to naj Bog obrani Hrvajo mnogo leta. Sedaj se ni vedelo, da li ljivo za Venecijo, da ukrene, kar bi je

Naročnina znača za vas leto 24 K, poi leta 12 K, 3 mesece 6 K. — Na naročbe brez dopolnene naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vratajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA Lastnik konzorcij lista »Edinost«. — Natisnila tiskarna konzorcija lista »Edinost« v Trstu, ulica Giorgio Galatti 18. Poštno-hranilni račun št. 841.653. TELEFON štev. 1157.

glede volilne reforme. In ker so Nemci odločili, je odločila tudi vlada.

Carińska vojna med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

List »Novoje Vremja« podaja nekoliko zanimivih podatkov. Rečeni list pravi, da je Avstro-Ogrska leta 1903. od svojega skupnega izvoza v znesku 2139 mil. krov, avtozila v Srbijo le za 33 mil. krov, torej 1½ odstotek izvoza, dočim je v istem letu Srbija od svojega skupnega izvoza 59 mil. dinarjev, uvozila v Avstro Ogrsko 51 mil. dinarjev. L' st nadaljuje potem: Ob takih okolnostih se ni čuditi, da so Srbi primorani živeti v miru z nemško pestjo, kateri so jih izročili zemljepis in pogreški naših diplomativ na barolinskem kongresu. Ni smeti preizkusov trgovinskih tvrdk, da bi organizirale izvoz srbskega žita preko Brajla in Galata v Marsiljo. Gospodarsko ni to nemôžno, zato obrodi svoje člane svoj sad. Se bolje bi bilo, da bi se obnovila pogajanja radi teleznicie Nă Bar, ki bi odprla Srbom vrata do Jadranškega morja ter bi z enim udarcem rešila jugoslovansko vprašanje. Dokler pa nimajo te skleje nobenih praktičnih rezultatov se mora Srbija tako ali tako sporazumeti z Avstrijo, ker brez izvajanja v Avstrijo ne more Srbija živeti v sedanjem trenotku. Še nedavno eo se Srbi in Bolgari bavili s tem, da so se na makedonskih poljanah bojevali eden proti drugemu. Odkriti prijatelji Slovanstva so pričeli tedaj misli z žalostjo v srcu, da li ni slednje prišlo konec slovenske vssajnosti?! Naj le dunajski novinarji poljubno rassajajo. Onega dne, ko bodo vši Srbi umeli, da ni za njih drugega izhoda, nego slovanskega, bo konec avstrijske pesni na Balkanu. Zatnite Avstrije, da smo kontrolirati mejne odnose Srbije in Bolgarije, tvorijo lepo merilo tajnih načrtov, ki jih imajo v vnašnjem ministerstvu na Dunaju. Sultan preveduje Bolgarom rat fiksijo pegodbe. Bolgari se nahajajo v poluodvisnem stanju. So li pa Srbi zarali Avstrije? Igra-li Belgrad ulogu Tunisa? Boj se sicer v sedanjem trenotku zamore zaključiti s porazom, toda nauk, ki ga s tem zadotek Slovani, ne more biti izgubljen. Ta nauk prinese svoječeno sadove.

* * *

Zeitej javlja iz Belegigrada, da pravljata srbska vlada spomenico, ki jo odpoljijo vsem vladam. V tej spomenici razloži srbska vlada veroko sedanjemu sporu.

Ravnateljstvo srbskih železnic je brzjavnim potom preklicalo vse naročila v Avstro-Ogrski.

* * *

Glasom zadnjih vesti se položaj pojavljuje bolj in bolj in zadobiva čim akutnejši značaj. Govori se tudi o možnosti, da se pretrjejo tudi diplomatski odnosi med obema državama. Neki srbski list pa zahteva celo naj se izčrpojo iz Srbije vse avstro-ogrski podaniki.

To so usodne vesti. Konflikt izgublja torek svoj gospodarski in vprejemljivejši politični značaj. Kako prav smo imeli, ko smo rekli, da bo veled izostenka srbske živine trpeila tudi Avstro Ogrska sams, prizajo že vesti iz Budimpešte. Od tam potrjajo sedaj, da je 60% živine, ki se je pravljala na budimpeštskem trgu, bila srbske proveniente in da je veled konflikt s Srbijo

gomilke. Zapri svoj črni molitvenik je stisnil srebrne zapone in ga je položil kraj sebe na mizo. Na to se je obrnil do došleca, pripognil nekoliko glavo ter ga pozdravil tako-le:

— Da si mi zdrav, gospod!

Pozdravljam te gospod vojvoda, slavni zastavonoš Bosne ponočne. Jaz sem Badoer, plemič benečanski in člen velikega sveta, a poslala me je semkaj prejasna občina benečanska, da slavemu junaku, vrlemu našemu prijatelju, svetemu kralju Tvrdiku, prizem svečo žalostnico na prerezem grobu.

Hrvaja je pogledal odposlanca od strani. In ko je ta ginenim glasom omenjal bosansko žalost radi Tvrdkove smrti, so zaigrale Hrvajne brke v poregljivem nasmehu, ki je imel menda označiti, da v tem hipu kača obžaluje smrt leva. Ali vojvoda je hitro potajil va-se to svoje čutstvo. Vsekakso se ga je to nekako šudno prijelo, da se je benečanski odposlanec poprej oglasil pri njem nego kdo iz bosanske gospode, da je ta Benečan celo poprej doznan za Hrvajin prihod, nego kateri domači človek. (Pr. ře.)

PODLISTEK.

Prokletstvo.

godovinski roman Avgusta Šenca. — Nadaljeva in dovršil L. E. Tomič.

Prevei M. O.-a.

Pateni Bošnjaki so prestajali tedaj veliko hud ga, ker se je hotilo tedaj iztrebiti bogomilstvo do korenja. Zvesti mu pristali so se umaknili v goste šume, da so tam pod vedrim nebom, pod starim hrastom podušali besedo svojega svečenika. Hrvaja je bil svojim sovornikom nekak polubog na zemlji, zato so pazili naj kakor na zemico v času, zato je on med njimi veljal kakor zaščita in obramba njihovi veri, pak so ga bolj in raje poslušali nego vrhovnega svečenika, starega Stojdraga, ki je bival v zemlji »orske šume.« Dokler je Hrvaja, so govorili, dolej moremo tudi svobodno moliti in po svojem zakonu, tudi če nas grdo gledajo posvetna gospoda. Za to naj Bog obrani Hrvajo mnogo leta. Sedaj se ni vedelo, da li ljivo za Venecijo, da ukrene, kar bi je

moglo biti koristno — nu: da lovi ribe v motni vodi. Signor Bradoer je bil, kakor večina njegovih rojakov, ostrega česa učes in nosa. Nikdo, izvea Pavla Jaakovča, ni vedel, da je Hrvaj že dospel v Sutjesko, nikdo — izvenem gospoda Badoera. Vredni odposlanec je takoj pohitel, da se pokloni velikemu vojvodi prej, nego drugi ljudje, in da mu donese pozdrave od gospoda dožda in prejasne republike, ki je predobro vedela, da je po smrti Tvrdkovi Hrvaja prvo kolo v kraljestvu bosanskem.

— Da si mi zdrav, sveti gospod in vojvoda, je rekel odposlanec, poklonivši se globoko; a v ta hip je dvignil Hrvaja glavo in ro

že sedaj v Budimpešti velika draginja. Tako na Ogrskem. V Avstriji bodo občutili še hujo škodo, ker tu bo zopet velik del eksporta industrijskih izdelkov.

Dogodki v Rusiji.

Iz Rige.

Guverner v Rigi je objavil po lepakih, da se bodo v bodoče politični štrajki kaznili izredno strogo. Delavce se bo upravnim potom kaznovalo na dan z globo enega do pet rubljev; železniškim uslužbenec in izveščkom preti kazen 500 rubljev, oziroma 3 meseci policijskega zapora. Uredilki in izdajatelji, ki ne izdajajo časopisov, trgovci, ki zapirajo svoje trgovine, in osobe, ki hukajo na štrajk, bodo kaznovani z globo 3000 rubljev, oziroma 3 meseci ječe.

Drobne politične vesti.

Kardinal Vaszary. — Bolesen oštrogorskogata nadškofa, kardinala Vaszaryja se je obrnil na bolje. Nade je, da zopet ozdravi. Kardinal je star 74 let.

Strah nemškega cesarja pred socijalisti. Dunajska »Arbeiter Zeitung« opisuje slikovito, kako strah je vladal v nedelu v Berolini vspričo socijalističnih demonstracij, izlasti je sile strab prevel cesarja Viljema, ki se — kakor znamo — bojijo Boga in drugega nikogar, rasun — socijalistov. Omenjeni nedelje je bila v Berolini konsignirana vsa vojska, vojski so bili bogato prekrbljeni s patroni. Poseben oddelok vojske je zased okolico cesarske palače, Viljemuove rezidence. Ob 2. uri popoldne je primariral pred cesarsko palačo pet stotij grenadirjev in ena topniška baterija z glasbo na čelu. Palača je razsvetljena ostala vso noč, ob 10 uri po noči so bili alarmirani gasilci, ki so preiskali vso palačo. Berolinski socijalisti so se seveda smeiali temu početju, da so tak strah zadali Viljemu, ki vedno govori, da uniči in stre vse one, ki se mu ne po kore.

Dve italijanski zeleni kojigi. Rimski »Tribune« javlja, da predloži italijanske vlada ob otvoritvi zbornice dve zeleni kojigi, prvo o Makedoniji, drugo pa o Somaliji v Afriki.

Volitev županov na Kreti. Kakor javljajo iz Aten, je bilo na zadnjih volitvah na Kreti izvoljenih 48 vlad prijaznih in 25 opozicijonih občinskih predstojnikov.

Domače vesti.

Novo mesto. (Dopis.) Novomeška »Narodna štaluca« je pripredila letos že več glasbenih predstav in zabavnih večerov, ki so zanimivim vsporedom privabljali na vse občinstva iz mesta in okolice v či tudi dvorano. Društveno življenje jo zopet ož velo, zekar ima največ zaslug g. prof. Ruisnerjevs, ki z veliko vnemo in posrečevalnostjo zbira nadobudne igralke in igrales okrog sebe ter jih navdušuje za umetnost boginje Telje. Žleti je samo, da bi se v tem duhu nadaljevalo in da se začne vprizanjati tudi igre estetično-literarne vrednosti, kar bi bilo neprecenljive važnosti, izlasti za naši dijaki; saj je gledališče eden najboljših virov izobražbe. Nadarjenih, vsestranskih porabnih igralskih moči imamo dovolj. — Ob tej vriložnosti pa se mora osto grajati socijalni nedostatek tistih čudnih posamičnikov — dom in gospodov —, ki prihajajo sicer na predstave »Na rod u Čitalnice«, a vendar ne znajo ali nočjo spakovati značaja na rodne in društva, ki jim nudi duševni užitek in lepo zabavo. Vsaki misleči človek mora uvideti, da zahteva po spoštovanju samega sebe ni nikak šavinaizem. Tisti pa, ki zavrstavljajo svoj jezik in na javnih predstavah občujev v tujem jeziku, ne spoštuje samega sebe. Vrhnu tega je držabna dolžnost vsakega, ki prisna v našo »Na-

rodnou štaluco«, da spoštuje in uvažuje ojen društveni značaj, značaj slovenskega narodnega društva, kakor je tudi njegova družbna dožaost, da prihaja v dosteni oblike. V Novem mestu govoril in mora govoriti: vsak slovenski: bodi uradnik, bodi duhovnik, bodi krščanski, bodi rdeči: soe jali! Pravi Škan dal je toranj, da večkrat v Čitalnici prevlade tujščina, dasi jo rassni njeni obiskovalci tako lomijo, da bi se vzpričo take govorice vsako nemško uho mehanidno zapro, ko bi imelo pokrov. Ta snak zapostavljanja samega, odvianosti, sušnosti mora igrinuti ekakrat za vselej iz našega družabnega in zasebnega življenja!! Vsaka sušnost je zramota! V prvi vrsti se imajo borti zoper sušnost našega življa pristaši liberalne stranke, če so res liberalci, če prav umevajo veliko idejo, ki jo zastopajo. Nemško grajčanska sušnost pa ni nič manje zramota in neodepolna na šemu narodu, nego rimska. Eso pobijati, drugo molče prenasati ali celo braniti: to je polovičarsko delo brez konsekvens, brez etične vrednosti. Ker vladu med nam takrat grda razvada v narodnem ožiru, s nemški listi (»Grazer Tagblatt«) že tko držni, da napadajo in denuncirajo uradnika na Bolenskem, radi tega, ker v uredu v privatni družbi govorijo svoj slovenski jezik (tak dolenski ga prebivalstva). (Prim. napad »Grazer Tagblatt« na dr. Trčeta v Črnomlju). Samospoštovanje, narodni ponos, narodna zavednost — to pri nas še dandanes niso nepotrebna slovessa. Da bi to kmalu bila!

M.

Društvo davčnih uradnikov na Primorskem. V nedeljo dne 21. t. m. je imel odbor društva davčnih uradnikov za Primorsko v kaziški dvorani državnih uradnikov v Trstu svojo sejo. Razn predsednica, gosp. Roberta Thérez in tainika g. Karola Godine in ostalih uradnikov je prišlo v to sejo tudi mnogo členov tega društva kakor gostov.

Vsprejet je bilo poročilo o odborovem delovanju v dobi 1904/1905, v katerem so bile navedene različne peticije, ki so bile oddane na finančno ministerstvo, in vseh že deloma zadobljeni.

Na dnevnem redu te seje je bil predlog glede peticije za avtomatični avtomata, dalje znižanje službenih let od 40 na 35 in vracjanje aktivitetne doklade v pezijo. Prosilo se bo tudi za povračanje aktivitetnih dokladov na deželi, ker so se novod živila in stanovanja notrčeno podrežla. Vsprejet je bil tudi predlog, da se naprosi p slance V. kurije, da se ti zavzemajo za povračanje aktivitetne doklade in da se zbiljša zmoto staje vsem onim praktikantom, ki bi moralisutiti 2. 3. ali tudi več let kakor aspirantje na davčnih uradib.

Tudi se je predlagalo, da se nekaj davčnih uradov na Primorskem poviša v glavne davkerije in da se nekateri veliki uradi razdeli. Tozadovno peticijo sestavil odbor in jo odpošlje finančnemu ministerstvu.

Nadalje je bil vsprejet predlog za pravilo, da se uradnikom izplačajo remunerasije za odmerjanje, izbirjanje in porazdeljevanje (obračun) neenaričnih: deželnih, cestnih, šolskih in občinskih doklad, in sicer, da dober za predpisano postavko po 3 st. tne, kakor je to na Moravskem v praksi.

Vsprejet je bil tudi predlog, da se na prvi finančno ravnateljstvo za preložitev tečaja za pristojbine na mesec junij ali julij.

Na dnevnem redu je bil tudi predlog glede prošnje na c. k. finančno ravnateljstvo da se novo ustanovljeni mesto davčnega revizorja s sedežem v Trstu v bodoče rezervira samo za davčne uradnike.

Ta predlog bil je po dolgi diskusiji enoglasno vsprejet. G. preglednik Torlli se je zavhal v imenu davčnega uradništva odboru za nesebično in vseprivo delovanje, in je pozival vse uradništvo naj vedoo so-

razih, da ne pridejo na naš ples, ker se jih ne ljubi več plesati, ti hlačarji, rajtguzaši... »Tihol!« jej je posegla v besedo predsednica, »v tem tonu ne smete dalje!«

»Kaj?« je nadaljevala prejšnja uradnica, »če oni ne pridejo k nam, tuli me ne pojdemo k nim. Oko za oko! Kaj pa njih stane? Tolko kakor nas gotovo ne. Končno, je vstala zoper predsednica in je s pomirovalimi besedami skušala pomiriti vznemirjenie: Velik je bl udinik besed energične uradnice, prišedše do zaključka, da ni smeti skupati si stvari tako črno in men: »Saj me nikogar ne silimo, da mora plesati; glavno je za nas, da vsek prinesi ali m'garo dopošlje svoj obč. Saj vsek ve, da tudi gre za dobrodelen namen, ker čisti dobiček je doloden za našo učelo se mladino, za našo, za narodno bodočnost. Vsi vedo, da to, kar narod storii, za mladino, storii za se!«

»Nared seb!« Jas poznam naše ljudi, naše povabljenice, oni so plamenitega srca in sveta sem si, da vsek, ki se hče imenovati rodoljub, storii svojo dolžnost!« — (Razni vzklikli: »Živo! Tako je! Dal Bog!«) S tem je bila sija zaključena. Smej se pritrdo tvořenim ostale odborce. Zdaj pa je zagnel moden, na pol moči glas: »Da, ti moči se puščajo toliko preniti. Jas sem slišala, da so se nekateri močki podružniki iz-

lidarno nastopa. Zahvalil se je tudi tovarišem v Puli za njihovo zadajo okrošice.

Slednjič je bilo sklejeno, da se glavna skupčina tega društva skliče v mesecu maju.

Umriljivost v Trstu. Od nedelje 14. do sobote 20. t. m. je umrlo 52 moških in 40 ženskih, skupno 92 oseb, proti 123 v istem tednu leta 1904. Poprečna umrilitvost v tem tednu je bila 24 6 pro mille.

Spremenjenje predsednike Jelšane. — Šapljane kolodvor v vožnjo pošto. Predsednica Jelšanami v kolodvorom v Šapljanah spremeni se s 1. svetčanom t. l. v vožnjo pošto, ki bo vozila vsek dan dvakrat po sledčem vožnem redu:

Odhod 5.30 predp. 10.10 predp. Jelšane prihod 7.20 predp. 12 opoludne odhod 6.10 predp. 10.50 predp. Šapljane (aabiralne) prihod 6.40 predp. 11.20 predp. prihod 6.20 predp. 11 predp. Šapljane (kolodvor) odhod 6.30 predp. 11.10 predp.

Legijonarji. Jeden naših velikih našak je ta, da imamo manj premašno zaupanje v svojo lastno moč. Naši ljudje radi pojavijo toje priedite, za drag decar bodijo k ničvrednim predstavam, v »komedijs« in drugam, le pod domačo strebo jih je strašno težko spraviti. Tu je vse predrago, nad vasko malenkostjo se spodikajo. S ljudje, ki jim nobena reč ni všeč, pri tujeih pa so z vsem zadovoljni; lepo molče o pogreških, drugače pa hvalijo vse vprek. To je napaka, ki se pa mora odpraviti.

Tako piše neki slovenski list o razmerah v dotičnem kraju. Hvala Bogu, da za našo mesto ne velja popolnoma te besede. Da je to istina, v kažimo to nedeljo pri predstavam »Legijonarjev« ki se prične ob 7 1/2 u ri zvečer in pri kateri bo sviral vojaški orkester.

Hotel, restavracija in kavarna Balkan. To vseškupno podjetje je prešlo te dni v roke družbe »Marija Poškar in Ivan Kögeli«.

To novo podjetništvo je že mnogo preuredilo, oziroma naročilo novega za hotel in restavracijo. Mnogočas pa se ima izvrsti v bližnjem času, tako, da moremo že danes zatrdiriti, da bodo hotel, restavracija in kavarna odgovarjali vsem modernim potrebam in da bo preskrbljeno za vseko udobnost gostov. Novo podjetništvo se je presekralo z raznimi in samimi prav debrimi vini, bo točilo izborno pivo, a kuhinja je urejena tako, da bo moglo zadovoljevati v vsekm pogledu. Podjetništvo zagotavlja najtočnejšo postrežbo.

Da bodo imeli lokalni slovenski značaj, zato jamči gospa solastnica, ki je iz zase rodoljubne tržaške slovenske rodbine. A tudi solastnik g. Ivan Kögel, ki je izvrstan hoteler iz restavratr — zadobivši si mnogo skupen na Francoskem in Angleškem in kakor voditelj tukajšnjega hotela Delorme — se nudi že pridno slovenski in je dal zagotovila, da bo varoval podjetju slovenski značaj.

Edisonov salón v palači Vianello na vogau in del Caserina in del Torrente, kjer se vsak dan vrše predstave kinematografije »ideal«, je vedno natlečeno pola. Bododi teden se bodo predstavljale sledče skle: »Fantastična ribolov« (humorist čas), »Pat za volkove«, »Lav na sardine in industrija z istim« (krasna slika vzeta po istini) in slednjič šaljivi prizor: »La cénite se!« Gledačen naj izvijoli čatalji pogledati ogles na IV. strani.

* * *

Ob tej priliki opozarjam našo čitalnico, da je v njej del Torreat, in sicer malo vše od »Edison Vega salón« nekdo ustanovil nek kinematograf, nadovrsti temu pomozno ime »Bofn in Thaumatorgraf«. No, nis čitaljata moramo oposoriti, da je graptar tegu Thaumatorografa izjavil, da s Slovencev ne mara, ampak da reflektira samo na Italijane. Pazimo torej, da mu bo ustrezno.

Ob tej priliki opozarjam našo čitalnico, da je v njej del Torreat, in sicer malo vše od »Edison Vega salón« nekdo ustanovil nek kinematograf, nadovrsti temu pomozno ime »Bofn in Thaumatorgraf«. No, nis čitaljata moramo oposoriti, da je graptar tegu Thaumatorografa izjavil, da s Slovencev ne mara, ampak da reflektira samo na Italijane. Pazimo torej, da mu bo ustrezno.

Izlet v Škedenj. Slovensko pevsko društvo je izletelo minolo nedeljo med naši vrie Škedenje.

Ako upoštevamo slaba vremenske razmere, moramo priznati da je izlet prav lepo vesel in da je dosegel tudi svoj lepi in hvalevredni namen. Mrz a je bila burja, ki je phala v nedeljo v našem mestu, aliendar se je zbral lepo število mladih pevecov in se napotilo v narodno vas prvega okraja. Mestni pevci so se takoj podali v zgoraj prostore ondotnega »Gospodarskega društva« kamor so prihiteli polnočestivo tudi pevke iz pevci bratske »Velesle«.

Tukaj se je razvila krasna domača zahava ob neprestanem pevanju imenovanih pevskih društev. Med petjem pa so govorili navdušeno predsednik »Velesle« L. Sancin-Kudrič, tajnik »Slov. pev. društva« A. Žiberna, predsednik »Slaves« A. Miklavček, I. Bolonič in N. Sancin. Občinstvo ki je polnilo dvorano do zadnjega kotička je dajalo izraza svojemu zadovoljstvu s ploskanjem po vseki pesmi ali govor.

Ob tej priliki se ni pozabilo na naš prekoristno šolsko družbo in nabralo se je 11 kron.

Vsi so odhajali zadovoljni na svoj dom se željo, da bi naša pevsko društvo redno takoj delovala za probubo našega živja ob sinji Adriji.

X.

I. Šiftar, štajerski rojak, profesor v Kulugi na Ruškem, je dne 11. novembra 1905. dovršil 30. leta državne službe. Tam povodom mu je car podelil red sv. Vladimira. Ta red podeljuje odlikovanec plemstvo in naslov: ekscelenc.

Glad. 20 letni morsar Luka D. je bil včeraj aretovan na zahetvo čuvajočega ludkega prenočišča v ulici Gasparo Gozzi. Čuvajoči ga je bil nameč zasačil, ko je skušal ukrasti 7 obveznih listkov (bonov), ki jih vodstvo prenočišča deli brezplačno v bedi se nabajajočim osebam.

Okraden na potovanju. Dijak Pavel Groman je prijavil včeraj na policiji, da mu je bil predvčer jen v vlaku mej Št. Peterom na Krasu in Dvačo ukraden kovček, v katerem je imel mnogo obleke in drugih predmetov, v skupni vrednosti 1000 krov.

Tat v hlevu. Voznik Josip Vidau je v službi pri Jurju Markoviču in spi vsako noč v hlevu svojega gospodarja, ki se nahaja v hiši št. 3 v ulici Fabio Svero. Prednočnjim se je Vidau prebudil ob 2. uri in pol ponolunoči in je zagledal, da nekaj mladi človek preiskuje žepe nekega J. sipa Zavadlava, ki je isto noč prenoveval v hlevu. Vidau je plenil takoj s postelje, a oni, videč, da je v nevarnosti, se je spustil v tek in pobegnil iz hleva. Sveda je Vidau hitel za njim. S učaj je pa hotel, da ravno ko je skočil oni neznanec na cesto, je pršal tam mimo redar, ki je, videč, bežečega človeka, istega takoj ustavil. Ko mu je pa potem Vidau povedal, kaj je oni delal v hlevu, ga je redar aretoval in ga tračil na policijski komisariat v ulici Luigi Ricci.

Na komisariatu so neznanega aretovanca preiskali in pri tem so mu našli v žiou odprt nož z 10 cm dolgim rezilom. Na to je začel rezljati in brez okrog sebe, tsko, da so ga morali izvzeti in ga odvesti v celic. Pozneje, ko je bil v celici, se je skušal obesiti, a redarji so to še pravčasno opazili in mu preprečili izvijetev samomora, a za tem so ga dali odvesti v bolniščo, kjer so ga vsprehajali v opazovalnico za umobolne.

Josipu Zavadlalu je bil ukral s-mo stotin. Imena mu niso mogli izvesteti, ker ga niso mogli radi njegovega reziloma niti razložiti na zapisnik. Star je kakih 22 let.

Škratac izide danes popoludne 4. letnega številka.

Koledar in vreme. Danes: Ivan Zlatonost Selimir; Slavenja; Jutri: Margarita, devica; Dragom

Specijaliteta

+ Kirurgični instrumenti in ortopedični aparati +

TRST
Corso Štev. 4

M. Gál

GORICA
Corso Verdi Štev. 45

Moderci, ortopedični aparati, umetne noge, povoji za popek, ravnodržeči sponzorji.

Pasovi, trebušniki in elastične nogovice po meri. Trigatorji. — Vdihalice. — Interoklizmi — toplomeri za mrzlico.

Največja solidnost

Stalne cene

Pozor! Važno za vsakega brez izjeme.

Opozarja se vse one osebe, ki si nameravajo vkupiti za jesen in zimo obleko za moške in dečke, površnike, hlače od volne ali bombaža ter delavske hlače I. vrste, naj izvoliojo obiskati velikansko zalogu v dobroznanju.

prodajalnici izgotovljenih oblek v ul. Arcata 1.

VIKTOR PISKUR.

Velik izbor in popolnoma konkurenčne cene.

Bogata zalogu tu in inozemskega blaga, barvanega in črnega in zadnje novosti.

POSEBNOST: obleke za zaročence.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko. Sprejemajo se naročbe za obleke.

Prvo tržaško pogrebno društvo
„PIETAS“

Telefon št. 1402 V nočnem času 1403
VIA VINCENZO BELLINI 13 (nasproti sv. Antona novega)

Bogato preskrbljeno z vsemi pogrebanimi potreboščinami, da more zadostovati vsakej zahtevi. Zaloga vsega v velikem izberi. — V boljo pričerčnost slavnega občinstva daje se pojasna la tudi v ulici Torrente Štev. 33 (Ponte della Fabra) v prodajalnici mrtvaških predmetov „CONCORDIA“.

Nadejaje se za obilen obisk udani

A. LAVRENCICH.

Prvi tržaški zavod za posvetlane predmete TRST

H. LAVRENCICH

Via Vincenzo Bellini Štev. 13

Tvornica svetih paramentov z lastno delavnicijo, pjanetov, pivijalov, zastav, mrtvaških prtok, baldakinov, perila za oltarje, tolarjev, kvadratov, faš, možet itd. svetilnikov, relikvij, svetih konvikij, palm, kipov, križevih potov, svetih podob, maščenih knjig, kolajn, rožnih vencov, liturgičnih knjig, misalov, ritualov. Zaloga sveč iz čistega voska, kadičnic.

EDISONOV SALON

vogal ulice Zoriente in ulice Caserma (poslopje Vianello)

Ob delavnikih od 5. do 9. ure pop.

Ob praznikih od 3. do 10. pop.

ZAPOREDOMA PREDSTAVLJANJA

imenitnega

Kinematografa „Ideal“

Ki je najpopolnejši brez tresljajev in ki se še ni videl. Vsakih 8 dñih prihaja jo iz Pariza Londona, Berolina in New-Yorka najsenzacijone in novosti po resničnih virih.

R A Z P O R E D :

Fantastični ribji lov (smešna slika). — Volčja past. — Lov na sardine in dotična obrt (krasna in zanimiva projekcija po istini).

Le oženite se! (konečen smešen prizor).

Cene: Prva mesta 50 stot., otroci 30 stot. — Druga mesta po 30 stot. — Otroci v spremstvu 20 stot.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo gostilno
„ALLA BELLA TRIESTE“

ki se nahaja

v ulici Molin grande 4 (vis-à-vis spomenika Rossetti)

Joči pristna domača vina in pivo prve vrste po najnižji ceni.

Kuhinja je preskrbljena vedno z gorkimi in mrzlimi jedili.

Za obilen obisk se priporoča udani

A. Morasutti
gostilničar.

Jržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.

Piazza Caserma Štev. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 932.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruge in jih obrestuje po 4%. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 kroužku.

Posojila daja samo zadrževalnikom in sicer na uknjižbo po 51/2%, na manjše po 6%, na zastave po 51/2%.

Uradne ure: od 9—12 dopoludne in od 3.—4. popoludne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listov itd.

Pretno hranilnični račun 816.004.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najzgodovrnnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ki nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsek član ima po pretekli petih letih pravico do dividende.

„Slavija“

Vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386 80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159 57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z veskozi slovansko-narodno upravo.

Vse pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, česar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Podpisana naznanjata slavnemu občinstvu, da sta prevzela Hotel, Restavracijo in Kavarno

Balkan

Točna postrežba je najboljše priporočilo novih lastnikov

Počkaj — Kögl

Authorised School of Languages

uči moderne živeče jezike od profesorjev dotičnega materinega jezika. Trgovinska korespondenca. Komunikantska metoda. Brezplačna pojasnila daja autorizovana šola za učenje jezikov za odraslene in otroke v Trstu, ulica Nuova št. 11, II. nadst.

Grand hotel „Union“ v Ljubljani.

Nad 100 sob.

Komfort prve vrste.

POPOLEN IN BOGAT IZBOR
oblek, sukenj, ulstrov, površnikov,
ranglan, kostumov in kožuhov
po izredno ugodnih cenah

v velikem skladišču

ALL' UNIVERSO

trg Carlo Glodoni štev. 1

Ta vojaško pripravljalni zavod za aspirante enoletnega prostovoljstva in za aspirante kadetnih šol je vsled naredbe vis. kralj. hrv.-slav.-dalm. dežlne vlade, oddelek za bogočastje in nauk od 23. junija leta 1890, štev. 8330, pod državnim nadzorstvom.

Prvi zagrebški Vojaško pripravljalni zavod

Šola in internat: Berislavičeva ulica 12, I. n.

Ta preizkušeni vzgojevalni zavod s sijajnimi uspehi za aspirante enoletnega prostovoljstva
otvoril dne 1. marca t. l.

svoj 7. mesečni glavni letni tečaj

Izvrstne in preizkušene učiteljske moći, stroga disciplina v odličnem, a poleg tega enem internatu jamčijo za povoljni uspeh. — Vpisuje se vsak dan, program pa pošilja na zahtevo ravnateljstvo v Zagreb, Berislavičeva ulica štev. 12 po pošti brezplačno.

V minolem šolskem letu so dosegli usposobljenost za enoletno prostovoljstvo pred za to postavljeni izpraševalno komisijo:

Klor Vilim iz Beča: Pauletić Ivan — Pula: Pavlović Ante — Križpolje: Murecker Ivan — Ljutomer: Stephan Friesrich — Volkendorf, Barković Nikola — Irig: Dobrila Marijan — Draga, Broz Mijo — Radoboj: Nitšec Vilim — Beč: Krk juš Rudolf — Zagreb: Holzmann Theodor — Beč: Schick Makso — Zagreb: Sentinella Anton — Trogir: Banac Ivan — Dubrovnik: Haag Adolf in Wohl Anton — Beč: Rajman Vilko — Ruma: Mayer Avgust — Friesach: Gorjup Vjekoslav — Prosek: Kvaternik Ljubomir — Zagreb: Dörler Otto — Olomouc: Lajer Stjepan — Lipik: Zajmović Muratbeg — Dolna Tuzla: Schilinger Levin — Varaždin: Jasal Karlek — Beč: Pscherhof Karlek — Križevac: Baron Aichelburg Ahilej — Sv. Peter v Ziljski dolini.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenuje takoj in najakutneje. Uživa najboljši sloves, kadar posluje.

Dovoljuje iz čistega dobika izdatne podpore v narodne in občnokonstitutne namene.